

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ	Φωτεινή Βασιλείου		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Εαρινό		
ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΑ300	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο έως 8 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θέματα στη Φιλοσοφία του Νου και της Συνείδησης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σεμινάριο		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Φιλοσοφία του Νου)		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Όχι		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Με την ολοκλήρωση του Σεμιναρίου οι φοιτητές και οι φοιτήτριες: ● θα έχουν γνωρίσει μια προσεκτικά επιλεγμένη ομάδα φιλοσοφικών κειμένων από την περιοχή της Φιλοσοφίας του Νου,   ● θα έχουν ασκηθεί στην προσεκτική και κριτική μελέτη που απαιτούν τα φιλοσοφικά κείμενα, στον ορθό τρόπο αναζήτησης βιβλιογραφικών πηγών και εκμετάλλευσης φιλοσοφικών λεξικών και άλλων εργαλείων, και στην συγγραφή και παρουσίαση εργασιών,   ● θα έχουν ασκηθεί στη συνεργασία στο πλαίσιο συγκρότησης ομάδων και στη μεταξύ τους διαλογική αντιπαράθεση και έκθεση επιχειρημάτων,   ● θα έχουν εμπεδώσει κεντρικές έννοιες και θεματικές της Φιλοσοφίας του Νου: θα έχουν εξοικειωθεί με τις κύριες θέσεις που έχουν προταθεί για τη σχέση νου-σώματος, για τον χαρακτήρα της συνείδησης, για τη σχέση της συνείδησης με τον εγκέφαλο, για τη δυνατότητα τεχνητής νοημοσύνης,   ● θα είναι σε θέση να ανασυγκροτούν με καθαρότητα τα επιχειρήματα των επιμέρους προσεγγίσεων, αλλά και τις κριτικές που τους ασκούνται, να συγκρίνουν επιχειρήματα και να αποτιμούν την ισχύ τους,

- Θα έχουν αποκτήσει μια καλή εικόνα για την ιστορικο-φιλοσοφική διάσταση σημαντικών ζητημάτων, για παράδειγμα για το πρόβλημα νου-σώματος ή το ζήτημα της αποβλεπτικότητας, και θα έχουν ασκήσει τη δεξιότητά τους για συνδυασμό γνώσεων.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα «Θέματα στη Φιλοσοφία του Νου και της Συνείδησης» έχει τη μορφή Σεμιναρίου, στο πλαίσιο του οποίου θα εξεταστούν με συστηματικό τρόπο επιλεγμένα κείμενα από την περιοχή της Φιλοσοφίας του Νου. Μέσα από αυτά τα κείμενα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τις κυρίαρχες σύγχρονες προσεγγίσεις αναφορικά με τη φύση του νου, τη σχέση του νου με το σώμα και τον εγκέφαλο, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των συνειδησιακών καταστάσεων, και τη δυνατότητα τεχνητής νοημοσύνης.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση της ηλεκτρονικής τάξης (e-class): Εβδομαδιαίο Ημερολόγιο, Ανακοινώσεις, Παροχή διδακτικού υλικού (διαφάνειες και σημειώσεις). • Σύντομες παρουσιάσεις με την υποστήριξη του προγράμματος PowerPoint. • Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για πληρέστερη επικοινωνία με τους/τις φοιτητές/τριες.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σεμιναριακές διαλέξεις	39
	Μελέτη και προετοιμασία για τα μαθήματα	83
	Ενδιάμεση Πρόσδος	28
	Τελική Εργασία	100
	Σύνολο Μαθήματος	250
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Αξιολόγηση ενδιάμεσης γραπτής προόδου και τελικής εργασίας	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(1) Churchland, Paul (1999). *Η Μηχανή της Λογικής, Η Θέση της Ψυχής: Ένα φιλοσοφικό ταξίδι στον*

- εγκέφαλο. Αθ. Ραφτόπουλος (μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Γκοβόστη.
- (2) **Edelman, G. & Tononi, G.** (2011 [2000]). *Το Σύμπαν της Συνείδησης: Πώς η ύλη γίνεται φαντασία*. Β. Βακάκη (μτφ.). Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- (3) **Glymour, Clark** (1998). «Γνωσιολογία των Ανδροειδών: Υπολογισμός, Τεχνητή Νοημοσύνη και Φιλοσοφία της Επιστήμης», στο Μ. Η. Salmon, κ.α., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Επιστήμης*. Π. Θεοδώρου, Κ. Παγωνδιώτης & Γ. Φουρτούνης (μτφ.). Ηράκλειο: ΠΕΚ, σσ. 509–564.
- (4) **Haugeland, John** (1992 [1989]). *Τεχνητή Νοημοσύνη. Σχεδιάζοντας τη Νόηση: από την υπολογιστική θεωρία στις σύγχρονες ευφυείς μηχανές*. Στ. Ζαχαρίου (μτφ.). Αθήνα: Κάτοπτρο.
- (5) **Haugeland, John** (2006). «Νοημοσύνη και ικανότητα ανάληψης ευθύνης», *Cogito*, τ. 4, σσ. 34–37.
- (6) **Hofstadter, R.D. & Dennett, C.D.** (1993). *Το Εγώ της Νόησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κάτοπτρο.
- (7) **Merleau-Ponty, Maurice** (2016 [1945]). *Φαινομενολογία της Αντίληψης*. Κ. Καψαμπέλη (μτφ.). Αθήνα: Νήσος.
- (8) **Müller, C. Vincent** (2006). «50 χρόνια τεχνητή νοημοσύνη. Γιατί δεν επιτύχαμε ακόμα;», *Cogito* τ. 4, σσ. 48–49.
- (9) **Nagel, Thomas** (1989 [1987]). *Θεμελιώδη Φιλοσοφικά Προβλήματα: Σύντομη Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*. Χρ. Μιχαλοπούλου-Βεΐκου (μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Σμίλη.
- (10) **Papineau, David** (2002 [1993]). *Φιλοσοφικός Νατουραλισμός: Νους και Γνώση στο Φυσικό Κόσμο*. Τ. Μπούκη (μτφ.). Αθήνα: Leader Books.
- (11) **Ranachandran, V. & Blakeslee, S.** (2004 [1998]). *Φαντάσματα στον Εγκέφαλο. Ερευνώντας τα Μυστήρια του Νου*, Θ. Ντινόπουλος & Μ. Λάτσαρη (μτφ.). Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- (12) **Searle, John** (1997 [1992]). *Ανακαλύπτοντας ξανά το Νου*. Μ. Κορνήλιος (μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Γκοβόστη.
- (13) **Searle, John** (1999). *Νους, εγκέφαλος και Επιστήμη*. Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- (14) **Warburton, Nigel** (2010). *Φιλοσοφία: Τα Βασικά*. Δ. Ρισσάκη (μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Αρσενίδη.
- (15) **Βασιλείου, Φωτεινή** (2107). «Η συνήθεια ως σωματο-κινητικά διαμεσολαβημένο κατανοείν στη Φαινομενολογία της Αντίληψης του Μερλώ-Ποντύ», στο Μ. Πουρκός (επιμ.), *Το Σώμα ως Τόπος Πληροφορίας, Μάθησης και Γνώσης: Νέες Προοπτικές στην Επιστημολογία και Μεθοδολογία της Ποιοτικής Έρευνας*. Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα, σσ. 249–276.
- (16) **Βενιέρη, Μαρία** (2002). «Λειτουργισμός και Qualia», *Δευκαλίων*, τ. 20/2, σσ. 198–209.
- (17) **Βενιέρη, Μαρία** (2006). «Είναι η νοημοσύνη ενσώματη; Εγκέφαλοι στη γυάλα και “Μάτριξ”», *Cogito*, τ. 4, σσ. 42–43.
- (18) **Βοσνιάδου, Στέλλα** (επιμ.) (2004). *Γνωσιακή Επιστήμη: η νέα επιστήμη του νου*. Αθήνα: Gutenberg.
- (19) **Νικολινάκος, Δρακούλης** (1999). «Η εξάλειψη του εξαλειπτικού υλισμού», *Νεύσις*, τ. 8, σσ. 143–156.
- (20) **Παγωνδιώτης, Κώστας** (2006). «Η Δοκιμασία του Turing, το Κινέζικο Δωμάτιο, και η Νοημοσύνη», *Cogito*, τ. 4, σσ. 29–33.

6. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

	Στοιχεία Συγγράμματος	Κωδικός Ευδόξου
1	Jaegwon Kim , <i>Η Φιλοσοφία του Νου</i> , 2005, Leader Books.	50659189
2	Hubert Dreyfus , <i>Τι δεν μπορούν ακόμη να κάνουν οι Υπολογιστές: Κριτική της τεχνητής νοημοσύνης</i> , 2001, ΠΕΚ.	697